

COMUNICACIÓ

EL PLA PILOT DE GESTIÓ DELS PURINS A CATALUNYA. BREU REPÀS DEL TREBALL REALITZAT A LA COMARCA DEL PLA DE L'ESTANY

La intensificació de la ramaderia a Catalunya i la problemàtica mediambiental associada que comporta, en alguns casos va motivar l'endagament del Pla Pilot de Gestió de Purins per a poder avaluar el seu impacte, centrant-se en tres comarques catalanes amb una forta densitat ramadera i a la recerca de solucions als problemes presentats, per tal de poder extrapolar els resultats a la resta de Catalunya. Les comarques on s'ha desenvolupat el Pla Pilot han estat: Osona, El Pla d'Urgell i El Pla de l'Estany. Cadascuna de les tres comarques es va dotar d'un equip tècnic format per 2 Enginyers Agrícoles i un suport administratiu.

En la comarca del Pla de l'Estany es va iniciar el Pla Pilot el mes de novembre de 1990. El mes de desembre del mateix any es va crear la comissió tècnica de seguiment. Aquesta comissió estava formada per representants de la Junta de Sanejament, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP), del Consell Comarcal, tècnics del Consell Comarcal i ramaders de la comarca. És va realitzar el pla d'actuació del Pla Pilot, amb 4 línies d'actuació:

1.-Realització del cens agrícol i ramader de la comarca:

Es van realitzar visites a les explotacions de la comarca, tant del sector porcí com dels altres sectors ramaders. A més de conèixer la realitat ramadera comarcal, es va realitzar una labor divulgativa dels objectius del Pla de Gestió de Purins.

L'eina de treball proposada per la realització del cens, va ésser un qüestionari on figuren les principals dades de cada explotació: tipus d'explotació, nº de caps, disponibilitat de terrenys, tipus de cultiu, formes d'adobat, capacitat d'emmagatzemantge, gestió dels fems i purins, etc.

2.-Valoració de la problemàtica:

En funció de les dades obtingudes en el cens, de les produccions mitges per espècies i de la Superfície Agrària Útil (SAU) disponible per municipis, valorar la problemàtica existent i buscar una via de solució, pensant sempre en una màxima redistribució dels fems i purins sobre la SAU disponible.

3.-Experimentació:

3.1.-Seguiments de producció i de qualitat de purins:

Per tal de conèixer les diferències en la quantitat de purí produït en funció del maneig de l'explotació, es va creure interessant fer uns seguiments de producció de purí, així com un seguiment d'eficiència d'un tipus de tractament de purins instal·lat en una explotació (separació de sòlids, aireació i aplicació de la fase líquida per reg).

3.2.-Assaig d'adobat amb purins:

Amb l'objectiu de fer un estudi comparatiu de la producció de cereals amb l'aplicació de diferents dosis de purins i veure la seva afectació al sòl.

4.-Mapa de sòls de la comarca:

Conèixer els tipus de sòls de la comarca per tal d'optimitzar les dosis a les diferents zones de la mateixa.

RESULTATS OBTINGUTS

En la taula I, és pot veure el cens ramader de la comarca del Pla de l'Estany, de forma individualitzada per municipis.

La taula II mostra la producció de fems i purins a la comarca. La valoració de volum de fems i purins produït es va fer considerant els valors de producció facilitats pel Servei de Ramaderia del DARP.

Taula I . Cens ramader del Pla de l'Estany

	Banyoles (caps)	Canós (caps)	Cornellà (caps)	Crespià (caps)	Esponella (caps)	Fontcoberta (caps)	Palol Rev. (caps)	Porqueres (caps)	St. Miquel (caps)	Serinyà (caps)	Vilademuls (caps)	Comarca (caps)
Porcs fins 25 Kg. (1)	1.134	3.542	6.442	126	552	746	162	1.684	2.000	936	3.160	20.484
Porcs engreix (2)	680	12.705	18.185	5.610	8.120	12.090	1.950	2.780	4.940	2.940	15.700	85.700
Porcs reproducció (3)	394	1.234	2.253	44	196	296	57	611	701	326	1.113	7.225
Vaquí reproducció (4)	90	452	713	100	252	665	115	286	261	120	1.380	4.434
Vaquí engr. fems (5)	360	1.487	2.783	150	590	250	122	425	813	140	1.187	8.307
Vaquí engr. slats (6)	0	540	2.005	0	150	200	0	160	629	0	240	3.924
Oví reproducció (7)	0	300	550	0	850	2.370	200	1.250	360	1.800	2.100	9.780
Aviram posta (8)	0	22.000	19.000	0	9.000	0	91.000	5.000	33.000	21.000	23.300	223.300
Aviram carn (9)	4.000	51.000	132.700	36.000	0	31.800	84.000	95.920	15.300	38.000	14.000	502.720
Total caps porcí	2.208	17.481	26.880	5.780	8.868	13.132	2.169	5.075	7.641	4.202	19.973	113.409
Total caps vacú	450	2.479	5.501	250	992	1.115	237	871	1.703	260	2.807	16.665
Total caps oví	0	300	550	0	850	2.370	200	1.250	360	1.800	2.100	9.780
Total caps aviram	4.000	73.000	151.700	36.000	9.000	31.800	175.000	100.920	48.300	59.000	37.300	726.020

Taula II Producció de fems i purins

Producció total de fems (Tn/any)	Banyoles	Canós	Cornellà	Crespià	Esponella	Fontcoberta	Palol de Rev	Porqueres	St. Miquel	Serinyà	Vilademuls	Comarca
Porcí	4.804	46.764	70.329	17.138	25.726	38.272	6.248	12.574	19.725	11.105	54.877	307.564
Vacú	4.320	23.229	47.776	3.050	10.220	16.450	3.154	9.815	15.314	3.380	37.589	174.297
Ovi	0	270	495	0	765	2.133	180	1.125	324	1.620	1.890	8.802
Aviram	144	3.442	6.164	1.296	657	1.145	9.667	3.818	2.960	2.901	2.205	34.399
Total per municipi	9.268	73.705	124.765	21.484	37.368	58.000	19.249	27.332	38.323	19.006	96.561	525.062

Producció total de purins (m3/any)	Banyoles	Canós	Cornellà	Crespià	Esponella	Fontcoberta	Palol Rev.	Porqueres	St. Miquel	Serinyà	Vilademuls	Comarca
	4.275	48.524	70.583	16.830	26.993	36.440	8.950	11.552	22.427	10.847	53.698	311.119

Les dades obtingudes amb el treball de camp, es van introduir en una base de dades, codificant les explotacions en funció de les seves característiques. Una vegada realitzat el cens, es va tenir un bon coneixement del conjunt total de la comarca, resumit en els següents punts:

-La ramaderia al Pla de l'Estany, va molt lligada a l'agricultura. Són poques les explotacions que disposen únicament de terres o d'instal.lació ramadera.

-Hi ha una altra densitat d'explotacions a la comarca, moltes d'elles amb una càrrega ramadera superior al considerat òptim màxim en relació a les terres de què disposen per absorbir els propis residus.

-Els més problemàtics dels residus generats per les granges són els residus líquids provinents sobretot dels sectors porcí i engreix de vacú.

La major part del sector porcí està en règim d'integració. Això fa que el responsable de la granja no és qui realment gestiona l'empresa, no assumint-ne els riscos ni els beneficis.

-L'ús inadequat del purí, per desconeixement del seu valor fertilitzant, ha provocat que alguns agricultors no el considerin apte per aplicar-lo al seu sòl.

Tots els problemes d'aquest ús inadequat han estat per un excés en la dosificació, creant desequilibris nutricionals a les plantes.

-Una pràctica incorrecta per part d'alguns ramaders, és l'abocament a lleres públiques dels purins aprofitant una temporada de pluges, sovint per inconsciència i desconeixement de l'alt poder contaminant del purí.

-La major part de les instal.lacions tenen una capacitat d'emmagatzematge de purí insuficient per poder esperar l'època d'aplicació al sòl.

-S'estan instal.lant sistemes per adequar les naus a fi d'evitar al màxim l'adició d'aigua al purí, tant per l'aspecte d'increment de la qualitat com per la reducció del volum.

-En determinades zones hi han reticències per part dels agricultors a utilitzar purí, degut a problemes de males olors. Això fa que els ramaders, en alguns casos, considerin innecessaria l'adequació de les seves instal.lacions pel fet que la gent rebutgi igualment el purí.

-Un elevat percentatge d'agricultors-ramaders, han adquirit la tendència de deixar de fer servir purins i utilitzar únicament els fems generats per ells mateixos, degut sobretot al problema de costos en relació a l'adob inorgànic. Aquests agricultors estarien disposats a rebre i/o utilitzar purins si els costos fossin equiparables.

-Una bona part dels residus generats per les granges d'aviram d'engreix (gallinassa), són transportats fora de la comarca i destinats a l'horticultura intensiva.

-Les sol.licituds per ampliar i crear noves instal.lacions són nombroses en els municipis de la comarca.

La conclusió a que és va arribar en l'avaluació de la problemàtica, va ser que la comarca del Pla de l'Estany té una alta càrrega ramadera per la SAU disponible. Habent-hi una màxima redistribució, és tracta d'una comarca exedentària en residus ramaders, bàsicament purins. Les solucions proposades per l'equip tècnic han estat:

1.-Minimització de la producció de purins en origen, adequant les instal.lacions.

2.-Optimitzar la distribució de fems i purins dins la comarca.

3.-Amb els excedents, fer una acció complementaria a l'aplicació agrícol de la comarca, portant-ho a municipis veïns deficitaris o bé realitzant algún tipus de tractament.

El seguiments de producció i de qualitat de purí, no permeten treure conclusions definitives, donat que no són representatius estadísticament. El que si s'ha pogut veure, és la diferència entre diferents sistemes d'instal.lació d'abeuradors, diferències que arriben al 50%.

L'assaig d'adobat s'ha realitzat durant un període vegetatiu del cereal, per tal de poder treure conclusions caldria una continuïtat del mateix.

El Consell Comarcal del Pla de l'Estany i el D.A.R.P., van signar un conveni per tal de dur a terme el mapa de sòls de la comarca, en aquests moments està en procés d'el.laboració.

No voldria acabar aquesta comunicació sense compartir els mèrits de la tasca realitzada amb la Isabel Planas i Casals, Enginyer Agrícola i companya del Pla Pilot.

Barcelona, març de 1994

**Jacint Pinsach i Guàrdia
Tècnic de la Junta de Residus
Departament de Medi Ambient**